

En god innføring i et vanskelig tema

Olav Stokland

Kardiovaskulær intensivmedisin

456 s, tab, ill. Oslo: Cappelen Akademisk, 2005.

Pris NOK 548

ISBN 82-02-24718-7

Forfatteren er kardiolog og anestesilege med lang erfaring innen intensivmedisin. Intensjonen er å gi en innføring i kardiovaskulær overvåkings- og intensivmedisin. Boken er spesielt ment for leger

under utdanning som arbeider med overvåkings-, postoperative- eller intensivpasienter, eventuelt også for medisinske studenter og intensivsykepleiere.

Boken er inndelt i seks kapitler som kan leses uavhengig av hverandre. Disse er Fysiologi, Målemetodikk og monitorering, Hjertesvikt, ustabil angina og hjerteinfarkt, Ekg og arytmi behandling, Sjokk samt Preoperativ kardial vurdering for ikke-kardial kirurgi. Til slutt er det et tillegg for en del normalverdier for hemodynamiske parametere, væske og elektrolytter, klassifikasjoner/skåringssystemer og koagulasjonstester.

Språket er enkelt, og boken er rikt illustrert med gode figurer og et rikholdig utvalg av referanser. Beskrivelsen av EKG er svært pedagogisk, noe som i grunnen preger store deler av boken. Bedømmelse av volumforhold i hjertet og sirkulasjonssystemet til pasienter med hjertesvikt, pasienter i perioperativ fase og kritisk syke belyses. Forfatteren understreker nytten av ekkokardiografi ved hemodynamisk overvåking, og metoden omtales kort. Grad av dilatasjon og dopplerundersøkelse kan brukes for å styre væsketilførsel. Det hadde vært ønskelig med en mer detaljert beskrivelse av tolkingen av mitralstrøm, E/Ea-ratio og lungevenestrom i vurderingen av fyllingstrykk og hvorvidt man bør gi volum eller ikke.

Bruken av parenteral inotrop behandling med både ønskede og uønskede effekter gjennomgås grundig, og forfatteren understreker på en prisverdig måte at dette er terapi man tyr til når annen terapi ikke fører frem.

Respiratorbehandling påvirker hjertesjonesjon og blodsirkulasjon, noe som omtales på en god måte. En innføring kan ikke omfatte alt, og Stokland har i denne boken valgt å utelate en generell beskrivelse av respiratorbehandling, men har lagt vekt på de hemodynamiske konsekvenser av en slik behandlingsform. Stokland har også

skrevet om respiratorbehandling i *Hjerteforum* (1). Terapeutisk hypotermi hos pasienter som er vellykket resuscitert etter ventrikkelflimmer byr på en del utfordringer og er ikke omtalt.

Boken gir en god innføring i kardiovaskulær overvåkings- og intensivmedisin og treffer målgruppen godt.

Bjørn Olav Haugen

Hjertemedisinsk avdeling
St. Olavs Hospital

Litteratur

1. Stokland O. Respiratorbehandling. *Hjerteforum* 2004; 17 (suppl 5): 192–9.

Moderne behandling av iskemisk hjertesykdom

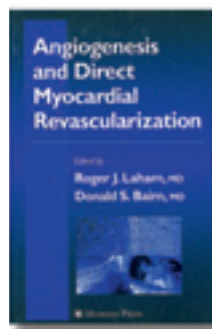
Roger J. Laham, Donald S. Baim, red.

Angiogenesis and direct myocardial revascularization

357 s, tab, ill. Totowa, NJ: Humana Press, 2005.

Pris USD 145

ISBN 1-58829-153-7

I første rekke henvender boken seg til kardiologer, kar- og thoraxkirurger, intervensjonsradiologer og forskere innenfor eksperimentell kardiologi med interesse for regenerativ behandling av iskemisk hjertesykdom.

Boken dekker områdene fra eksperimentelle kardiologiske forskningsmodeller til diagnostikk og terapeutiske alternativer, som med en fellesnevner kan beskrives som regenerativ kardiologi. Kapitlene er skrevet av forskere og spesialister fra ulike fagfelt innenfor områdene genregulering, signal-systemer, celleterapi og revaskulariserende behandling samt eksperimentelle modeller for terapeutisk regenerasjon.

Siktemålet er å oppsummere de siste års fremskritt innen terapeutisk angiogenese og regenerativ kardiologi. Det er gode illustrasjoner og tabeller over kliniske og prekliniske studier som er utført. De betraktninger som må ligge til grunn for å kunne oppnå karnydanning og gjenoppbygging av hjertemuskelatur, og felt som myokardial metabolisme, genterapi, cytokinsignaler, celleterapi og revaskulariseringsstrategier blir utførlig omtalt. Et eget kapittel omhandler egnede forskningsmodeller. Leseren får innblikk i hvordan vi i nær fremtid vil kunne komme til å behandle pasienten som i dag er til veis ende med sin revaskulariserende behandling, men som fremdeles har et betydelig funksjonstap og

plager som følge av hjertesykdommen («no option»-pasient).

Boken anbefales til alle som ønsker å skaffe seg en oversikt over dette spennende feltet.

Haakon Kiil Grøgaard

Institutt for eksperimentell medisinsk forskning
Ullevål universitetssykehus

Nevropsykiatri – ny viten i komprimert utgave

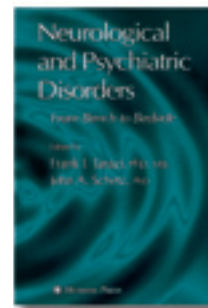
Frank I. Tarazi, John A. Schetz

Neurological and psychiatric disorders

From bench to bedside. 263 s, tab, ill. Totowa,

NJ: Humana Press, 2005. Pris USD 100

ISBN 1-58829-369-6

Målgruppen til denne amerikanske læreboken er medisinstudenter i klinisk praksis, leger, farmasøyter med visse forkunnskaper i nevroradiologi (neuroimaging), doktorgradsstudenter og forskere innenfor nevrobi-

logiske fag. Intensjonen kan synes noe vidløftig, nemlig å bidra til å bygge en felles plattform innenfor psykiatri og nevrologi og stimulere til interdisiplinær læring og undervisning. I tillegg skal den fungere som lærebok til eksamen for å kunne praktisere som lege i USA. Sistnevnte har liten relevans for klinikere som arbeider i Norge, men har konsekvens for bokens avgrensninger og innhold.

Boken er utgitt i lite format i innbundet form og har få illustrasjoner, de fleste i svart/hvitt. Språket er lettfattelig og boken innbyr til fordypning til tross for en litt uspenning layout. Inndelingen er tredelt: Første del omhandler nevrobiologiske og nevrofarmakologiske prinsipper. De to øvrige delene omhandler ti sykdommer med tradisjonell tilhørighet innenfor nevrologi eller psykiatri. På nevrologisk side av et skille som for mange er arbitrært, og som forfatterne for øvrig tilstreber å bygge ned, er Alzheimers-, Parkinsons- og Huntingtons sykdom. På psykiatrisk side er schizofreni, autismespekterlidelse, Tourettes syndrom (tics), obsessiv-kompulsiv lidelse, unipolar depresjon, bipolar lidelse og AD/HD representert.

Hvert enkelt sykdomskapittel er bygd opp etter samme lest og inneholder epidemiologi, etiologi, molekylærbiologiske aspekter, nevroanatomi, dyremodeller, symptomer og tegn, genetikk, behandling – både farmakologisk og andre former for terapi – og en ordliste avslutningsvis. Denne strukturen gir boken et enhetlig og

samordnet preg til tross for at den er skrevet av ulike forfattere. Boken er orientert rundt kunnskapsbasert medisin med konsistent henvisning til forskningslitteraturen. Det gis en grundig gjennomgang av både basalmedisinske og kliniske aspekter. I det store og hele er de utvalgte sykdomsbildene beskrevet på detaljert vis uten at oversikten er gått tapt.

Denne boken skal tjene mange formål. Med unntak av noen få enkeltavsnitt hvor det er i overkant mye oppramsing og leseren kan få følelsen av at visse læringsmål til eksamen skal oppfylles, gjennomføres en innholdsmessig krevende balansegang med stor overbevisning. Avsnittene om behandling må fremheves som forbillige eksempler på god lærebokpedagogikk. I Parkinson-kapitlet har man tatt for seg eksisterende behandling med inndeling i symptomatiske og nevroprotektive behandlingsformer, i tillegg til kirurgisk intervensjon og terapiformer under utprøving. Avsnittet om behandlingsalgoritmer gjør kapitlet komplett.

I og med at boken tar for seg et begrenset utvalg av sykdomsbilder, fylles ikke funksjonen som den uttømmende lærebok. Den bør brukes som oppslagsverk eller leses kapittelvis og representerer et meget nyttig verktøy for å oppdatere seg innenfor prekliniske og kliniske enkelttemaer i nevrologi og psykiatri.

John A. Engh

Forsknings- og undervisningsavdelingen
Ullevål universitetssykehus

Effektiv gjennomgang av pediatrik gastroenterologi

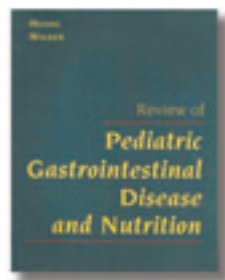
Jeannie Huang, W. Allan Walker

Review of pediatric gastrointestinal disease and nutrition

293 s, tab, ill. London: BC Decker, 2005.

Pris NOK 405

ISBN 1-55009-300-2

Denne boken er opprinnelig tenkt som et supplement til det nylig oppdaterte oppslagsverket *Pediatric gastrointestinal disease* på hele 2 000 sider (1). Imidlertid, som det også med rette

hevdes i forordet, fungerer boken i tillegg som en selvstendig innføring i fagfeltet.

Stoffet er oppdelt i følgende fem hovedkapitler. I det første, Physiology and Pathophysiology, er det bare valgt ut noen få, men viktige områder, inklusive motilitetsforstyrrelser og medikament- og strålingsutløst tarmskade. Dette er eksempler på at

boken tar opp klinisk viktige temaer som tidligere gjerne har vært svakt representert i lærebokstoff i pediatrik gastroenterologi. I neste kapittel gjøres med utgangspunkt i de vanligste kliniske symptomer en gjennomgang av sykdommer med vekt på patogenese og differensialdiagnoser. Tredje kapittel utgjør hoveddelen av boken, med systematisk gjennomgang av sykdommer i hvert enkelt avsnitt av gastrointestinalkanalen, inklusive lever, galleveier og pancreas. Dette er en lett tilgjengelig og samtidig imponerende innholdsrik oversikt over patofysiologi, differensialdiagnoser, diagnostikk og behandling. Diagnostikk- og behandlingsavsnittene gir god oversikt, men er av og til noe knapp på detaljene som man kan vente av en såpass komprimert bok. Kapitlet om forskningsmetode er på knapt 3,5 sider og fungerer nok best som en oppfriskning av stoff man lettere får et forhold til via andre kilder. Til slutt kommer kapitlet Nutritional principles of therapy. Det er noe snaut med kun 12 sider om et så viktig felt i pediatrik gastroenterologi.

Forfatterne synes avgjort å ha kommet meget godt ut av et nødvendigvis vanskelig prioriteringsarbeid, selv om et eget kapittel om undersøkelsesprosedyrer samt litteraturhenvisninger og en indeks savnes. Boken er velskrevet og oversiktlig, samtidig som den er imponerende innholdsrik på et begrenset sidetal. Den er rikt utstyrt med tabeller og illustrasjoner og har stimulerende spørsmål- og svar-avsnitt knyttet til de forskjellige temaene. Selv om det finnes noe overlapping mellom hovedkapitlene, virker ikke dette som en pedagogisk ulempe. Spesielt godt illustreres hvordan dette fagfeltet er sammenvevd med andre, ikke minst mikrobiologi og immunologi, fagfelt som er ypperlig representert på relevante steder i teksten. Således skulle boken kunne motvirke faglig kikkertsyn, og den gir åpenbart praktisk klinisk tenkning høy prioritet. Hovedinntrykket er altså meget positivt, og boken anbefales varmt som et unikt tilskudd til faglitteraturen på et sentralt felt innenfor pediatrien. Den representerer et meget nyttig verktøy under utdanning i gastroenterologi på seksjonerte barneavdelinger, men også som verdifullt supplement under utdanning i generell pediatri samt i en travel klinisk hverdag også for mer erfarne barneleger.

Jarle Rugtveit

Gastroenterologisk seksjon
Barnemedisinsk avdeling
Ullevål universitetssykehus

Litteratur

1. Pediatric gastrointestinal disease – pathophysiology, diagnosis, management. 4. utg. London: BC Decker, 2004.

Omfattende atlas om koloskopi

Helmut Messmann

Atlas of colonoscopy

Techniques, diagnosis, interventional procedures. 236 s, tab, ill. Stuttgart: Thieme, 2005. Pris EUR 130
ISBN: 3-13140-571-6

Boken er blitt til ved endoskopiavdelingen, medisinsk klinikk, sykehuset i Augsburg, Tyskland. Dette er et høyvolumsenter med over 13 000 fleksible endoskopier årlig. Målgruppen er alle som ønsker å lære

mer om koloskopi, inklusive «tips and tricks» til ekspertene.

Oppbygningen er systematisk og starter med indikasjoner, forberedelse til koloskopi, basal teknikk, men også om muligheter for opplæring på simulator og modeller samt nytten av skopguide. En beskrivelse av selve endoskopet med ulike typer tilleggsutstyr samt koloskopilaboratoriet som arbeidsplass er med. De enkelte kapitler har forskjellig farge, og de ulike hovedbudskap er markert i teksten. Dette gjør det lett å finne frem i boken, som også inneholder en rekke flotte bilder, slik man vil forvente av et atlas.

Siste del omhandler intervensjon. Polypektomi, mukosektomi og hemostaseteknikker vises og omtales grundig. Utover dette inneholder intervensjonsdelen også kapitler om fistler, postoperative lekkasjer, behandling av benigne og maligne strikturer. Et eget avsnitt omhandler de første erfaringene med endoskopisk suturteknikk som vises i behandling av fistler og anastomoselekkasje. Denne suturteknikken har også vært anvendt for å behandle gastroøsofageal refluks.

Nye teknikker som colonstenting, både for palliasjon og preoperativ behandling av obstruksjon, omhandles balansert, og mulige komplikasjoner og tips til løsning av disse er med. Selve teknikken ved colonstenting beskrives ikke, men når så mye relatert til prosedyren er omtalt, hadde det vært ønskelig også å ha med selve teknikken.

Boken er i utgangspunktet et atlas, selv om innholdet strekker seg langt utover dette, og med noen kompletteringer ville den ha vært en fullstendig lærebok og atlas. Den inneholder mange nyttige tips også ved oppstart med nye teknikker.

Dette er en flott bok som kan være til nytte for alle som arbeider med koloskopi, og den bør få en naturlig plass i bokhyllen på gastrolaboratoriet.

Truls Hauge

Gastromedisinsk avdeling
Ullevål universitetssykehus